

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีการกำหนดเงื่อนไขการจัดส่งสินค้าให้ผู้ซื้อสินค้า
และกำหนดเงื่อนไขในลักษณะขายพ่วงสินค้า

ระหว่าง { นาย ณ.
บริษัท ซ.

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ข้อร้องเรียน

เดิมผู้ร้องสั่งซื้อเนื้อสัตว์แช่แข็งสินค้าจากผู้ถูกร้องมาจำหน่าย โดยสามารถเข้าไปรับสินค้าที่โรงงานของผู้ถูกร้องได้ด้วยตนเอง ต่อมาผู้ถูกร้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการจัดส่งสินค้าด้วยการกำหนดให้ใช้บริการจัดส่งสินค้าของผู้ถูกร้องเท่านั้น แม้ผู้ร้องจะใช้บริการขนส่งสินค้ารายเดียวกันและมีมาตรฐานเช่นเดียวกับผู้ถูกร้อง ส่งผลให้ผู้ร้องมีค่าใช้จ่ายและภาระงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องมีแผนชำแหละเปิดลดส่งผลให้สินค้าบางชิ้นส่วนไม่เพียงพอความต้องการของลูกค้า จึงต้องมีการจัดสรรยอดการจำหน่ายสินค้าบางประเภทพ่วงกับสินค้าเปิดตัว ผู้ร้องสั่งซื้อสินค้าประเภทคอตตีหัวเบ็ด ปีกปลาย และไส้ผ้า โดยไม่ได้สั่งซื้อเปิดตัว จึงไม่ได้รับสินค้า ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการจัดส่งสินค้าและการขายพ่วงสินค้าดังกล่าวผู้ถูกร้องไม่แจ้งให้ผู้ร้องทราบล่วงหน้าและไม่มีการชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาพยานหลักฐาน ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องประกอบธุรกิจอาหารสัตว์ ธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และธุรกิจแปรรูปเนื้อสัตว์โดยจำหน่ายผ่าน ๓ ช่องทาง ได้แก่ โมเดิร์นเทรด (ร้านค้าปลีก-ส่งรายใหญ่) ร้านอาหารเครือข่าย และร้าน ซ. (ทั้งค้าปลีกและค้าส่ง) เดิมผู้ถูกร้องเปิดให้มีการจำหน่ายสินค้าเปิดสดและไก่สด ณ โรงงานของผู้ถูกร้อง โดยลูกค้าสามารถสั่งซื้อผ่านพนักงานขายล่วงหน้าและนำรถขนส่งสินค้าเข้ามารับที่โรงงานได้ แต่ที่ผ่านมามีการจำหน่ายสินค้าในลักษณะดังกล่าวเกิดปัญหาหลายประการ ประกอบกับรถขนส่งสินค้าของลูกค้าบางรายไม่มีระบบควบคุมอุณหภูมิและภาชนะบรรจุที่มีความสะอาดเพียงพอ ส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อคุณภาพของสินค้าก่อนถึงมือลูกค้า ผู้ถูกร้องจึงจำเป็นต้องปรับปรุงวิธีการจัดส่งสินค้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมคุณภาพสินค้า รักษามาตรฐานด้านความสะอาดและลดการปนเปื้อนในสินค้า โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดส่งสินค้าดังกล่าวผู้ถูกร้องได้แจ้งลูกค้าแต่ละรายเป็นการล่วงหน้าทางวาจาประมาณ ๓ เดือน โดยให้พนักงานขายของผู้ถูกร้องแต่ละคนแจ้งลูกค้าประจำของตนให้ทราบล่วงหน้าทางโทรศัพท์

/และแอปพลิเคชัน...

และแอปพลิเคชันสนทนา ซึ่งเป็นวิธีการติดต่อพูดคุยกับลูกค้าตามปกติในการค้า โดยรอบในการขนส่งสินค้า จะขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า คิดค่าบริการขนส่งรวมอยู่ในราคาสินค้าแต่ละรายการซึ่งจะคำนวณตาม ระยะทางและน้ำหนักของสินค้า ทั้งนี้ อัตราค่าขนส่งของผู้ถูกร้องต่ำกว่าผู้ให้บริการขนส่งภายนอก และเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทในเครือของผู้ถูกร้องที่ใช้บริการผู้ขนส่งชั้นนำภายนอกพบว่า ผู้ถูกร้องมีอัตรา ค่าขนส่งที่ต่ำกว่าเช่นกัน เนื่องจากผู้ถูกร้องมีการพัฒนาลูกค้า (ผู้ให้บริการขนส่งสินค้ารายย่อย) โดยมีการ เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดส่งสินค้าเป็นรถขนส่งติดตั้งระบบ GPS และมีเครื่องควบคุมอุณหภูมิสินค้า ทำให้ควบคุม อุณหภูมิได้ตามที่กำหนดอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น แม้ผู้ให้บริการขนส่งจะเป็นรายเดิมที่ลูกค้าเคยใช้บริการอยู่ก่อน แต่ก็มีได้มีมาตรฐานการขนส่งเทียบเท่าปัจจุบัน ทั้งนี้ ค่าขนส่งสินค้าที่บวกเพิ่มในราคาสินค้าของลูกค้าแต่ละราย อาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งพนักงานขายที่ดูแลลูกค้ารายนั้น ๆ จะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมตามปัจจัยต่าง ๆ ในอดีตพนักงานขายของผู้ถูกร้องจะใช้ดุลพินิจในการกำหนดราคาสินค้าได้ค่อนข้างอิสระ ส่งผลให้ราคาสินค้า ที่จำหน่ายให้แก่ลูกค้าแต่ละรายแตกต่างกันมาก ผู้ถูกร้องจึงกำหนดราคากลางหน้าโรงงานที่บวกค่าขนส่งไว้แล้ว เพื่อให้เป็นมาตรฐานที่พนักงานขายจะใช้เป็นหลักในการพิจารณาโดยไม่ทำให้ราคาสินค้าที่จำหน่ายให้แก่ลูกค้าแต่ละราย มีความแตกต่างกันมากจนเกินไป อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดส่งสินค้าดังกล่าวมิได้มีลักษณะ เป็นการบังคับ หากลูกค้าประสงค์ที่จะเข้ามารับสินค้าเองก็สามารถทำได้ โดยจะต้องเสนอให้ผู้ถูกร้องพิจารณา ภาระบวกรถขนส่งสินค้าเป็นรายกรณีเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ผู้ถูกร้องกำหนด ซึ่งผู้ถูกร้องจะคิดราคาขาย เป็นราคาหน้าโรงงานโดยไม่บวกค่าขนส่ง นอกจากนี้ พยานผู้ร้องได้ให้ข้อเท็จจริงว่า ตนสั่งซื้อสินค้าจากผู้ถูกร้อง ซึ่งแต่เดิมสามารถว่าจ้างผู้ให้บริการขนส่งภายนอกซึ่งเป็นผู้ขนส่งรายเดียวกับผู้ร้องให้เข้าไปรับสินค้าเอง ที่โรงงานได้ แต่ต่อมาตนสั่งซื้อสินค้าจากผู้ถูกร้องน้อยลงไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างผู้ให้บริการขนส่งภายนอก จึงเปลี่ยนมาสั่งซื้อผ่านพนักงานขายและให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้ขนส่งสินค้าให้ ในส่วนของการจำหน่ายสินค้าประเภท เป็ดสดนั้น ผู้ถูกร้องจำหน่ายเปิดที่ขายเป็นตัวเป็นหลัก ส่วนการชำแหละขายเป็นชิ้นส่วนเกิดจากการขายเปิด เป็นตัวที่มีการตัดชิ้นส่วน เช่น ส่วนหัว คอ บั้นท้าย จึงมีการนำชิ้นส่วนออกจำหน่ายด้วย เห็นได้ว่าหากมีการผลิต จำหน่ายเปิดเป็นตัวน้อยลง ก็จะส่งผลให้มีการจำหน่ายชิ้นส่วนน้อยลงด้วย โดยในช่วงประมาณเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด - ๑๙ ส่งผลให้ผู้ถูกร้องต้อง ปรับลดกำลังการผลิตในสินค้าบางประเภทลง จึงสื่อสารเป็นการภายในกับพนักงานขายของผู้ถูกร้องให้แจ้งลูกค้า ว่าสินค้าบางประเภทอาจจะมีจำหน่ายน้อยลงหรือไม่เลย โดยขอความร่วมมือให้ประชาสัมพันธ์ไปยังลูกค้าให้ช่วย ซื้อสินค้าประเภทเปิดตัวเพิ่มขึ้น แต่มิได้มีลักษณะเป็นการบังคับ อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผู้ถูกร้อง ยังคงจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องในเปิดให้แก่ผู้ร้องแม้ว่าจะไม่ได้สั่งซื้อสินค้าประเภทเปิดตัวด้วย ประกอบกับ พยานหลักฐานที่เป็นบันทึกการประชุมของผู้ถูกร้องก็ปรากฏข้อความในลักษณะที่เป็นการขอความร่วมมือไปยังลูกค้า เป็นการชั่วคราวมิได้เป็นการบังคับ

ประเด็นวินิจฉัย

กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด กระทำการในลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่
๒. ผู้ถูกร้องกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ในลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

/คำวินิจฉัย...

คำวินิจฉัย

การพิจารณาว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาเบื้องต้นก่อนว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ หรือไม่ เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดประเภทธุรกิจการขายส่งเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ปี ๒๕๖๑ จากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าพบว่า บริษัท ม. มีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ xx ผู้ถูกร้องมีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นอันดับสอง คือ ร้อยละ xx ซึ่งทั้งสองบริษัท มีบริษัท ค. เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และมีกรรมการบริษัทเป็นบุคคลเดียวกันจำนวน ๓ ราย จากทั้งหมด ๖ ราย จึงเป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน (Single Economic Entity) ทำให้ส่วนแบ่งการตลาดของผู้ถูกร้องรวมกันเป็นร้อยละ ๕๒.๘๗ ของธุรกิจในกลุ่มการขายส่งเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงเข้าข่ายเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๓ (๑) เนื่องจากมีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไป และมียอดเงินขายในปีที่ผ่านมาตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป คือ การกำหนดเงื่อนไขการจัดส่งสินค้าให้ผู้ซื้อสินค้าเป็นการกระทำเข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่นั้น

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดหรือรักษาระดับราคาซื้อหรือขายสินค้าหรือค่าบริการอย่างไม่เป็นธรรม...” และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำต้องห้ามของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๕ กำหนดว่า “การกำหนดหรือรักษาระดับราคาซื้อหรือราคาขายสินค้าหรือค่าบริการอย่างไม่เป็นธรรมมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๖) การกำหนดหรือรักษาระดับราคาซื้อหรือราคาขายสินค้าหรือค่าบริการในลักษณะอื่นอย่างไม่เป็นธรรม...”

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการจัดส่งสินค้าทุกประเภท เนื่องจากมีเหตุผลและความจำเป็นในด้านการควบคุมคุณภาพสินค้าและรักษา มาตรฐานในด้านความสะอาดที่อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่มีต่อผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องคิดค่าบริการขนส่งสินค้าบวกเพิ่มในราคาสินค้าที่กำหนดแก่ลูกค้า แต่การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นการบังคับหากลูกค้าประสงค์จะเข้ามารับสินค้าเองจะต้องเสนอให้ผู้ถูกร้องพิจารณากระบวนการขนส่งสินค้าเป็นรายกรณีเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ผู้ถูกร้องกำหนด ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้พัฒนาผู้ให้บริการขนส่งสินค้ารายย่อยให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับบริษัทขนส่งชั้นนำรายอื่นในตลาด ดังนั้น แม้ผู้ให้บริการขนส่งจะเป็นรายเดิมกับที่ผู้ร้องหรือลูกค้าเคยใช้บริการอยู่ก่อนหน้าผู้ถูกร้องจะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการจัดส่งสินค้า แต่มิได้มีมาตรฐานการขนส่งเทียบเท่าในปัจจุบัน ประกอบกับในการสั่งซื้อสินค้าผู้ร้องไม่เคยเสนอรายละเอียดกระบวนการขนส่งสินค้าของตนให้ผู้ถูกร้องพิจารณา ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถให้ผู้ร้องเข้ามารับสินค้าเองได้

สำหรับการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวทำให้ผู้ร้องเกิดภาระค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องกำหนดราคากลางหน้าโรงงานเพื่อเป็นมาตรฐานที่พนักงานขายไม่สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างอิสระดังเช่นที่เคยปฏิบัติ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกค้าเข้าใจว่าราคาสินค้ามีการบวกค่าขนส่งในอัตราที่สูงกว่า

/การเข้ามา...

การเข้ามารับสินค้าเองซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงของพยานผู้ร้องที่ให้ถ้อยคำที่เคยเข้าไปรับสินค้าเองที่โรงงานของผู้ถูกร้อง ต่อมาได้สั่งซื้อสินค้าจากผู้ถูกร้องน้อยลงจึงเปลี่ยนมาสั่งซื้อผ่านพนักงานขายและให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้ขนส่งสินค้า เนื่องจากค่าขนส่งถูกกว่าการว่าจ้างผู้ให้บริการขนส่งภายนอก แสดงให้เห็นว่าอัตราค่าขนส่งที่ผู้ถูกร้องคิดจากลูกค้าใกล้เคียงกับผู้ให้บริการขนส่งภายนอก ด้วยเหตุดังกล่าว กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมกำหนดเงื่อนไขการจัดส่งสินค้าที่เข้าลักษณะเป็นการบังคับคู่ค้าจนเป็นเหตุให้ผู้ร้องต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างไม่เป็นธรรม

ส่วนในการพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมกำหนดเงื่อนไขในลักษณะขายพ่วงสินค้า อันเป็นการกระทำต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่นั้น

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๒) กำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตนต้องจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดหาสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น...” ประกอบกับประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำต้องห้ามของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๖ กำหนดว่า “การกำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตนต้องจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดหาสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น มีลักษณะดังต่อไปนี้ (๑) มีการกำหนดเงื่อนไขต่อผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตน เช่น (ง) เงื่อนไขให้คู่ค้าต้องซื้อสินค้าหรือบริการอื่นพ่วง (Tied Product) ไปกับการซื้อสินค้าหรือบริการที่คู่ค้าต้องการ (Tying Product) (๒) เงื่อนไขดังกล่าวจะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (ข) ต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการของคู่ค้า และ (ค) เงื่อนไขดังกล่าวมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรม...”

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้ปรับลดกำลังการผลิตสินค้าในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด - ๑๙ ส่งผลให้สินค้าบางประเภทมีจำหน่ายน้อยลงหรือไม่มีจำหน่าย จึงให้พนักงานขายประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือลูกค้าให้ช่วยซื้อสินค้าประเภทเปิดตัวเพิ่มขึ้นแต่ไม่ได้มีลักษณะเป็นการบังคับ และจากการตรวจสอบพบว่า ในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องยังคงจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องในเปิดให้แก่ลูกค้าและผู้ร้องแม้ว่าจะไม่ได้สั่งซื้อสินค้าประเภทเปิดตัวด้วย ข้อเท็จจริงจึงยังรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมกำหนดเงื่อนไขในลักษณะเป็นการขายพ่วงสินค้า ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๓ (๑) แต่ไม่มีพฤติกรรมที่เข้าลักษณะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำต้องห้ามของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๕ และข้อ ๖

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า ผู้ถูกร้องกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นในลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่นั้น

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบการธุรกิจกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่นในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (๓) กำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม...” จึงต้องพิจารณาว่า ๑. ผู้ถูกร้องมีการกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นหรือไม่ ๒. การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ และ ๓. การกระทำนั้นเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่นหรือไม่ ทั้งนี้ ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๕ กำหนดว่า “การกระทำความผิดตามมาตรา ๕๗ จะต้องส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น โดยจะพิจารณาจากความสูญเสียในทางเศรษฐกิจ (Economic Loss) ที่ปรากฏตามข้อเท็จจริง เช่น การสูญเสียรายได้ของผู้ประกอบธุรกิจ การสูญเสียมูลค่าตลาด (Market Value) ของสินค้าหรือบริการ การสูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าหรือบริการ เป็นต้น” ข้อ ๑๐ กำหนดว่า “การกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๔) การกำหนดเงื่อนไขบังคับโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้คู่ค้าต้องซื้อสินค้าหรือบริการอื่นจากตนหรือจากผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น หากคู่ค้าจะซื้อสินค้าหรือบริการชนิดที่ต้องการจากตน (๖) การกำหนดเงื่อนไขทางการค้าที่จำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของคู่ค้ากับผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม...” และข้อ ๑๑ กำหนดว่า “การพิจารณาความไม่เป็นธรรมของการกระทำ ให้พิจารณาเกณฑ์ต่อไปนี้ประกอบกัน (๑) เป็นการกระทำที่ไม่เคยมีการปฏิบัติมาก่อนที่มีใช้การดำเนินการตามธุรกิจปกติ (๒) เป็นเงื่อนไขที่มีได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรและมีได้แจ้งให้คู่ค้าทราบเป็นการล่วงหน้าภายในระยะเวลาอันตามสมควรตามแนวทางการค้าปกติของคู่กรณี (๓) เป็นการกระทำที่ไม่สามารถรับฟังได้ด้วยเหตุผลอันชอบธรรมในทางธุรกิจ การตลาด หรือเศรษฐศาสตร์ (๔) ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง”

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์ข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องกำหนดเงื่อนไขการจัดส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อสินค้า เนื่องจากมีความจำเป็นในด้านการควบคุมคุณภาพสินค้าและรักษามาตรฐานด้านความสะอาด โดยคิดค่าบริการขนส่งสินค้าบวกเพิ่มในราคาสินค้าที่จำหน่ายแก่ลูกค้า ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นการบังคับ หากผู้ซื้อสินค้าประสงค์จะเข้ามารับสินค้าเองสามารถทำได้ แต่จะต้องเสนอรายละเอียดกระบวนการขนส่งสินค้าให้ผู้ถูกร้องพิจารณาเป็นรายกรณี เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ผู้ถูกร้องกำหนด เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ร้องมิได้เสนอรายละเอียดกระบวนการขนส่งสินค้าของตนให้ผู้ถูกร้องพิจารณา ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถให้ผู้ร้องเข้ามารับสินค้าเองได้ และปัจจุบันได้มีการกำหนดราคากลางสินค้าหน้าโรงงานเพื่อให้เป็นมาตรฐานที่พนักงานขายจะใช้เป็นหลักในการพิจารณา พนักงานขายไม่สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างอิสระดังที่เคยปฏิบัติ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ลูกค้าเข้าใจว่าราคาสินค้ามีการบวกค่าขนส่งในอัตราที่สูงกว่าการเข้ามารับสินค้าเอง การกระทำของผู้ถูกร้องจึงสามารถรับฟังได้ด้วยเหตุผลอันชอบธรรมในทางธุรกิจ การตลาด หรือเศรษฐศาสตร์ กรณีดังกล่าวจึงยังรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมการกำหนดเงื่อนไขการจัดส่งสินค้า โดยมีลักษณะเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้ร้องกับผู้ประกอบธุรกิจขนส่งสินค้ารายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม จนเป็นเหตุให้ผู้ร้องต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น สำหรับกรณีการกำหนดเงื่อนไขในลักษณะขายพ่วงสินค้า คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์ข้อเท็จจริง เอกสารหลักฐาน และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องรับฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ถูกร้องได้ปรับลดกำลังการผลิตสินค้าในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด - ๑๙ ส่งผลให้สินค้าบางประเภทอาจมีจำหน่ายน้อยลงหรือไม่มีจำหน่าย จึงขอความร่วมมือไปยังลูกค้ารวมถึงผู้ร้องให้ช่วยซื้อสินค้าประเภทเปิดตัวเพิ่มขึ้น โดยมีได้มีลักษณะเป็นการบังคับ

/ผู้ถูกร้อง...

ผู้ถูกร้องยังคงจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องในเปิดให้แก่ลูกค้าและผู้ร้องแม้ว่าจะไม่ได้สั่งซื้อสินค้าประเภทเปิดตัว
ข้อเท็จจริงจึงยังรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมกำหนดเงื่อนไขในลักษณะเป็นการขายพ่วงสินค้า

ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องจึงไม่เข้าลักษณะเป็นผู้ประกอบธุรกิจกระทำการใด ๆ อันเป็นผล
ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่นในลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ
การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวปฏิบัติ
ในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑
ข้อ ๑๐ (๔) และ (๖)

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเสียงข้างมากเห็นว่า พฤติกรรมกำหนดเงื่อนไข
การขายและการจัดส่งสินค้าของผู้ถูกร้องไม่เข้าลักษณะเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการ
ในลักษณะกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นคู่ค้าของตนต้องจำกัดโอกาสในการ
ได้รับบริการ และไม่เข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจ
ของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า
พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงยุติเรื่อง

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔